

ki. Sofija in Belgrad ravno tako odmevata od navdušenih pesmi in zmagoslavnih vsklikov kakor Cetinje.

A med tem, ko plava Črna gora v veselju, prihajajo od daleč črni oblaki proti Črni gori, ravno zaradi zavzetja Skadra. Avstro-Ogrska zahteva z vso odločnostjo, da ostane Skader pri Albaniji ter pozivlja velesile, da ostanejo vse skupaj složne pri prvotnem soglasnem sklepu, s katerim so Skader prisodile Albaniji. Avstro-Ogrska celo preti, da bo postopala na lastno pest, ako bi velesile ne vstrajale pri prvotnem sklepu. Stali bi torej pred zelo resnimi dogodki, kajti bati se je, da druge države, posebno Rusija, ne bodo mirno gledale, kaj bo počela Avstrija. Resnost položaja je našla odmev tudi na borzah, kjer so se pred padcem Skadra vrednostni papirji šli kvišku, sedaj pa zopet naenkrat zašli padati.

O zavzetju Skadra krožijo različne vesti. Pravi se, da bi bili tudi zadnji črnogorski naskoki ostali brezuspešni, ako bi v Skadru ne bilo nastalo veliko pomanjkanje živeža. To je prisililo Esad-pašo, da je med najhujšim obleganjem zaprosil k sebi črnogorske odposlanke, s katerimi se je pogovoril o udaji, tudi če topovi ne premagajo mesta. Esad-paši se je dovolil častni odhod z orožjem, in Skader je padel Črnogorcem v roke. Pravijo, da se je Esad-paša sporazumel z Nikito ne samo o predaji Skadra, ampak tudi o boji dočnosti Albanije. Esad-paša je rodom Albanec, iz ugleadne, plemenite roduvine ter baje tudi želi postati vladar svoji novi domovini. Z vojaštvom se je umaknil v Tirano, središče Albanije, ki je oddaljeno od Skadra kakih 90 km. Tako bi torej imel kralj Nikita že sedaj svojega zaveznika v Albaniji, ki bi naj delal vse mogoče preglaivce Avstriji in Italiji.

Casnikiški spor med Srbijo in Bolgarijo zaradi razdelitve osvojene zemlje se je zadnji teden precej polegel, ker se je izvedelo, da Rusija odločno posreduje za mirno rešitev teh prepornih vprašanj. Pač pa je med Bolgarijo in Grčijo nastalo napeto razmerje, ker Grki trdovratno držijo Solun, čeprav bi moral pripasti Bolgarom.

Krvavi boj za Skader.

O zavzetju Skadra poročajo listi sledeče podrobnosti: Skader se je udal Črnogorcem dne 22. aprila ob 1. uri po polnoči. Oblegovalci so dne 21. aprila zvečer svoj ogenj osredotočili proti Tarabošu in Brdici. Mestu se ni prizadevala nobena škoda. General Martinović je začel prodirati z 8000 možmi, ki so zasedli zapadno pobočje Taraboša. V isti noči se je 6000 mož Vukotičeve divizije neopazno izkrcalo pri vasi Skija ob jezeru, kjer je bilo že od prej zbranih 8000 mož. Te čete so skupno prodirale proti Tarabošu in se jim je posrečilo, izvesti važne manevre, ne da bi jih bil turški ogenj oviral. Utrdba Brdica je bila popolnoma obkoljena. Vsled poplave pa je bila tudi taraboška posadka od mesta popolnoma odrezana. Srbske čete so bile tudi vsled poplave tako odrezane, da niso mogle oditi in so ostale v svojih postojankah na Bardanjolu.

Dne 22. aprila zjutraj so turške baterije na Tarabošu otvorile na Črnogorce pravi peklenjski ogenj. General Vukotič je med tem neopazno zasedel višino Zogaj, kjer se je začel boj z odtotnim turškim oddelkom na nož. Artilerijski ogenj s Taraboša je pokosil cele stotnije Črnogorcev; boj je zadobil popolnoma značaj klanja. Napadalci so morali odslej lezti čez skale in po ozemlju, ki je bilo popolnoma odprto. Težki srbski topovi so med tem obstreljevali Taraboš in glavno skadrsko utrdbo. Obstreljevanje je postajalo vedno hujše, artileriji je osebno poveljeval general Vukotič.

Turki so zdaj jako slabo odgovarjali, pač pa so postali proti popoldnevi bolj živahni, dasi njihovi streli proti izbornu postavljenim srbskim topovom niso imeli znatnega uspeha. Popoldne je obstreljevanje dospelo svoj višek. Zdaj so turški topovi sipali na črnogorske čete, ki so bile najdežj prodrle, pravi dež šrapnelov. Čeprav je padel mož za možem, so črnogorske čete z naravnost strastnim navdušenjem in ognjem drvele naprej. General Vukotič je na vzhodnem pobočju Taraboša v kljub velikim izgubam z veliko naglico prodiral. Po bajonetnem napadu je zasedel turške postojanke tik pod vrhom. Črnogorci so naskakovali turške utrde preko celih kupov padlih bratov.

Proti večeru je Esad-paša sporočil, da želi črnogorskega posredovalca. General Vukotič se je podal sam k paši. Pogajala sta se o tem, bi se li dovolil albaniskim beguncem iz vasi na vzhodnem bregu jezera prost odhod iz mesta. Kralj Nikita je to dovolil, dasi so tiste vasi v črnogorskih rokah. O predaji pa ni Esad-paša zdaj še ničesar govoril.

Ponoči se je obstreljevanje nadaljevalo z vso ljutostjo. General Martinović je četam nazpanil, da so Srbi zavzeli Brdico. Čete so to vest sprejele z velikanskim navdušenjem. Vsi vojaki so z divjo radostjo v obeh klicali: „Skader! Skader!“ Baterije iz utrdbe Muričan so sipale ogenj na vrh Taraboša. Čete Esad-paše so bile vsled neumornega nezlomljivega napada oblegovalcev tako pobite in izmučene, da je postal nadaljni odpor nemogoč. Ob 1. uri po polnoči je hrabri branitelj Esad-paša dal na glavni utrdbi razobesiti belo zastavo. Takoj nato so prve črnogorske čete prebredle Bojano in korakale v mesto.

Veselje.

V Cetinju, črnogorskem glavnem mestu, so izvedli za padeč Skadra dne 22. aprila ob 8. uri zvečer. Ko so glasniki-tröbentači oznanjali veselo vest po ulicah in so začeli grometi topovi, je bilo naenkrat skoro vse mestno prebivalstvo na nogah. Godba je zaigrala, zvonovi vseli cerkva so zazvonili, ljudstva pa

se je polotila velikanska radost. — „Skader je naš! Skader je naš!“ klicalo je mlado in staro. Ne velika, a navdušena množica ljudstva, je prikoračala pred kraljevo palačo ter je vriskala kipečega veselja. Kraljeve princezine so jokale veselja, ko so izvedele o padcu Skadra. Kralj Nikita je stopil na pomol (bal-kon) ter je nagovoril ljudstvo. Izrazil je svoje veselje nad padcem Skadra ter naglašal, da so sedaj izpolnjene stoletne želje črnogorskega naroda na najslajnejši način. Mnogo žrtve je zahteval Skader, mnogo junaških sinov je padlo, toda kri ni bila prelita zaman. Skader je danes črnogorski! Ta nova povest Črne gore bo pripomogla državi do novega razvoja in bo pokazala, da je bil uspeh črnogorskih sinov vrednih velikih žrtve. Življenje Črne gore je spojeno s Skadrom. Končno je zaklical kralj: „Živel črnogorski Skader!“ Množica je ta kraljev klic navdušeno pozdravljala in začela prepevati narodne pesmi. Velikanske so bile proslave zmage tudi v Belgradu, Sofiji in v Petrogradu. V Belgradu je bil v sredo, dne 23. aprila, ves promet ustavljen. Na tisoče ljudstva se je zbiralo po ulicah. Godbe so igrale slovanske himne, ljudstvo je prepevalo domoljubne pesmi, zvonovi vseli cerkva so doneli, s trdnjavskih zidov pa so gromeli topovi. Iz tisočevih grl je donela prelepa hrvaška himna: „Lepa naša domovina!“ Okrog 20.000 ljudi se je valilo nato pred kraljevo palačo. Kralj se je prikazal pri oknu in je ginjnim pozdravil množico, katera je šla nato pred rusko poslaništvo, kjer veselega vsklikanja skoro ni bilo konca. Zvečer so priredili meščani veliko bakljado z godbo.

Kralju Nikiti čestitajo.

Vest o padcu Skadra se je po bliskovito raznesla po svetu, v nekaterih krogih je vzbudila veliko veselje, med Nemci pa jezo in nevoljo. Italijanska kraljica Helena, ki je hči črnogorskega kralja, je bila prva izmed vseh, ki je svojemu očetu v prisrčnih besedah čestitala na slavnem zavzetju Skadra. Ko je izvedela za padeč te važne trdnjave, ni skrivala svoje ga veselja vsled velike zmage hrabrih črnogorskih junakov. V laskavih besedah so črnogorskemu kralju in črnogorski armadi čestitali tudi srbski, bolgarski in grški kralji, mnogo-ruskih in drugih slovanskih vod. Celu iz Angleske in Francije je brzojav pripašal Črnogorcem iskrene čestitke. Nek bogat Črnogorec, po imenu Luka Andrijevič, ki ima v Južni Ameriki veliko trgovino z žitom, je brzojavil kralju Nikiti, da odpošlje v znak veselja naš padcem Skadra prihodnji teden 4 vagonce žita za črnogorsko armado.

Avstrija proti Črni gori.

Avstrija izjavlja, da bo zaradi Skadra na vsak način, ako treba, tudi z orožjem, nastopila proti Črni gori, ako se ne umakne iz Skadra in ga ne prepusti Albaniji. Pripravljena je nastopiti tudi sama, ako bi je druge velevlasti ne podpirale. Gotovo je, da Rusija in Francija ne bosta Avstrije pri tem delu podpirali. Kaj bosta storili Anglija in Italija, je dvomljivo. Nemčija bi znala z nami iti, toda priseči se na Nemoa tudi ne da, kadar ni v njegovo korist, je težko kaj od njega dobiti. V listu „Information“ svetuje nek visok častnik, naj se Črna gora kratkoma vzame in proglašja za avstrijsko pokrajino, potem bo tudi skadrsko vprašanje rešeno.

Na Dunaju so bila v soboto, dne 26. aprila, prva važna posvetovanja zaradi nastopa proti Črni gori. Ob 7. uri zvečer je cesar sprejel ministra za zunanje zadeve, grofa Berhtolda, in načelnika generalnega štaba, Konrada Hecendorfa. Sprejel ju je skupno ter se z njima posvetoval do 9. ure zvečer. V političnih krogih je to večerno posvetovanje vzbudilo veliko pozornost. Splošno se sodi, da je položaj zelo resen. — Drugi dan, v nedeljo popoldne, je prišel k cesarju prestolonaslednik, nadvojvoda Franc Ferdinand ter ostal dalj časa pri cesarju. Franc Ferdinand je prišel ne pričakovano na Dunaj. Ogrski ministrski predsednik Lukač je bil na dopustu na Semeringu. Nenaodoma se je vrnil v Budimpešto. Vse to kaže, da gremo respim trenotkom nasproti.

Kralj Nikita velikodušen.

Nekaj dni pred padcem Skadra se je pritožila neka Črnogorka kralju, da je izgubila v vojski tri sirove in da nima sedaj nikogar, ki bi jo preživel. Nikita ji je baje odgovoril: „Potolaži se, ker ti bom zanj daroval v Skadru tri hiše.“ Tudi raznim častnikom in vojakom, ki so se junaško borili, je že pred zavzetjem Skadra obljubil, da jim bode daroval v Skadru hiše. Kralj je prvodom črnogorske zmage pred Skadrom pomislil tudi mnogo jetnikov. One zaročnike, ki so se leta 1908 hoteli upreti kralju, je vse osvobodil. Kralj je sam odprl ječo, v kateri sta bila zaprti vođa zarote, bivša ministra Radovič in pl. Marušič; oba je objel in poljubil. Pomiloščene zaročnike je ljudstvo v Cetinju veselo sprejelo in jih peljalo pred kraljevo palačo, kjer jih je kralj še posebej sprejel. V Črni gori vlada radi tega velikega čina velikansko veselje in splošno zažodovljstvo.

Skader.

Slovani ga imenujejo Skader, Italijani Skutari, Turki pa Skodra. Mesto leži na jugo-vzhodu Skadrskega jezera. O jezeru so razširjene med črnogorskim in srbskim narodom številne pripovedke. Eno izmed njih prinaša današnji „Slovenski Gospodar“. Jezero je dolgo 40 km, široko pa je nad 14 km, globoko je povprečno 10 m. Jezero ima 35 otokov. Skupni obseg jezera iznaša 262 kv. km. Dosežanja meja med Turčijo in Črno goro je šla nekako po sredini jezera. To jezero je zelo bogato na ribah; l. 1906 so n. pr.

izvozili 117.000 kg rib v vrednosti 50.000 K. Za časa Rimljanov je bilo jezero mnogo večje kot je pa sedaj. Ogromna apnenčeva stena, ki je obdajala jezero od vseh strani, se ni mogla trajno ustavljati neprestanemu izpodjevanju ter je počila, vsled česar je nastala reka Bojana. Ta reka odvaža toliko vode v morje, da se je površina jezera znatno znižala in so se skrčili bregovi. Na osušenem ozemlju so nastala rodovitna polja, ki pa spomladi in ob deževju mnogo trpe vsled povodnji.

Mesto Skader ima okrog 30 000 prebivalcev; od teh je 20.000 mohamedancev, 8.000 katoličanov in 2000 pravoslavnihi. Krščanski in mohamedanski del mesta sta ločena drug od drugega. Oni del mesta, kjer prebivajo kristjani, se razlikuje od mohamedanskega po snagi in redu. V tem delu stoji katoliška nadškofijska cerkev, velika stavba s 100 m visokim zvonikom. Zraven nje stoji nadškofijska palača. Ne daleč od nje se dviguje frančiškanska cerkev. Frančiškani in jezuiti imajo v Skadru več šol, med njimi tudi nekaj srednjih šol. Posebno znamenit je v Skadru oni del mesta, ki služi trgovini in obrti, takozvani bazar. V bazaru dobi skadrski prebivalec vse, kar rabi. — Znamenita utrdba Taraboš leži na zahodni strani mesta. Na severni strani Skadra se razprostira široko Skadrsko jezero, proti zahodu se vije po dolini reka Bojana, proti jugu se razprostira rodovitna dolina, proti vshodu pa štrle gola rebra skalovitega albanskega gorovja. Pogled na Skader je nekaj krasnega in bujnega. Obsirni in lepi vrtovi, ki obdajajo hiše, vstvarjajo sliko, kakor da bi bil Skader en sam vrt, katerega stražijo okrog in okrog silne trdnjave: Taraboš, Veliki in Mali Bardanjol, Brdica in Rasanfa.

Zgodovina Skadra.

O zidanju Skadra krožijo med jugoslovanskim ljudstvom mnogo mičnih pripovedk. Srbske narodne pesmi opisujejo na čudovito lep način nastanek mesta. Narodna pesem pravi: „Grad gradila tri brata rodjana — Do tri brata, tri Mrljivčeviča — jedno bješe Vukašine kralje, — Drugo bješe Uglješa vojvoda, — Treče bješe Mrljivčevič Gojko.“ 300 mojstrov je gradilo Skader, a vse, kar se je do noči naredilo, je vila po noči razrušila. Vila paznani knezom, da se mesto ne bo dozidalo, ako se vanj ne zazida žena, ki pride prva zjutraj prineset graditeljem zajtrka. Kneza Vukošin in Uglješa sta to kljub vilini prepovedi svojim ženama povedala in ju svarila, le Gojko Mrljivčevič je molčal. In tako so zjutraj mlado Gojkovičo, ki se je, nič lučnega sleteč, podala k stavbenikom, prijeli in v zid zazidali. Na prisrčne prošnje nesrečne matere so ji pustili v zidu le prostora, da doji dete, ki so ga ji prinašali iz doma, in okno za oči, da je mogla zreti za njim, ko so ga ji odnašali.

Iz zgodovine je posneti, da je bil Skader sezidan že več stoletij pred Kristusovim rojstvom. Več stoletij so gospodovali nad mestom in okolico Rimljani in Goti. Skader je bil rojstno mesto znanega srbskega junaka kraljeviča Marka. Višek slave je videl Skader pod srbsko vlado. Leta 1346 je bil Stefan Dušan Silni, kralj Srbov, Albanec in Grkov. L. 1362 se je pa pričela usodepolna doba za Albanijo in Skader. Mogočna turška armada je prihrula v deželo. Srbska trdnjava Rasanfa se ni mogla dolgo upirati turškemu navalu Kruti polmesec je izpodrinil sveti križ. — Kakih sto let pozneje se je uprl vođa Albancev, Skenderbeg in je proglasil Albanijo za samostojno, a Skader je pa zastavil že leta 1386 vojvoda Jurij Stražimir Benečanom. Skenderbeg je pustil Skader v oblasti Benečanov, ki je bil takrat glavna orožarna benečanske ljudovlade. Armado za armado je pošiljal turški sultan proti Skenderbegu in njegovim zaveznikom. Posebno leta 1474 je divjal ljut boj za Skader. V mestu je glado pomrlo nad 2000 ljudi, ker ga je oblegalo 80.000 mož najboljšega turškega vojaštva. Turki so mestno obzidje in grad grozno razdžali. Trdnjava je bila že tik pred padcem, ko je še Skenderbeg dobil pravočasno rešitev. Turki so jo odkurili. L. 1478 so Turki vnovič poskusili svojo srečo. Sultan Mohamed II. se je hotel za vsako ceno polastiti te predstraže krščanstva. Pripeljal je pred Skader velikansko armado 300.000 mož. Turki so Skader zelo ljuto naskakovali, en sam naskok jih je stal, kakor pripoveduje domača zgodovina, 100.000 mož. A mesto se ni hotelo udati, toda bilo je tesno obkoljeno. Rešitve ni bilo od nikoder, Skenderbeg je bil tudi že med mrtvimi in Benečani so po neprestanih ljuhtih bojih tako izkrvaveli, da so bili prisiljeni, skleniti mir s sultanom. V miru, ki se je sklenil v Carigradu leta 1479, so odstopili Turkom vso Albanijo ter mesti Krojo in Skader. Prebivalstvo Skadra se je pa večinoma izselilo. Skader je postal za Albanijo v red turški. Po 434h letih je prišel Skader zopet v roke Slovanov. Skoro 7 mesecev so ga čvrsti smovi sinje Črne gore oblegali. Danes je Skader v lasti jugoslovanov.

Politični ogled.

— Slovensko-Hrvaško. Letos junija se vršijo na Goriškem, kakor smo že poročali, volitve za deželni zbor. Obe katoliški stranki, slovenska in italijanska, se pridno pripravljata za volilni boj. Goriško ljudstvo je v ogromni večini v taboru katoliške stranke. Liberalcem prede zelo slaba. Sloveški liberalci, kateri so spravili več denarnih in gospodarskih zadržev do poloma, so izgubili ves svoj upliv. Ljudstvo jih ne mara. Enako se godi italijanskim liberalcem. Ti so pa

celo med seboj razdvojeni. Ponudili so katoliški italijanski stranki zvezo za volitve (kompromis), a katoliški Italijani so to ponudbo odklonili. Upati je, da bosta dobili obe krščanski stranki znatno večino v svoje roke. — Tudi Slovenci v Trstu se prav pridno pripravljajo na deželnozbornske volitve. Dan za dnem prirejajo volilne shode. — V Zagrebu so imeli zadnji teden občinske volitve. Mažaroni, ki se obešajo na hrbet Mažarom, kakor naši nemškutarji Nemcem, so grdo propadli na celi črti. Zmagale so v vseh razredih hrvaške domoljubne stranke, ki so se med seboj podpirale.

— **Avstrija.** Cesar je dne 26. aprila zaprisegel novega dunajskega nadškofa Piffa. — Z nameravano spremembo volilnega reda v Galiciji v najbližnjem času ne bo nič. Katoliški škofje so namreč, kakor smo že zadnjič poročali, spoznali, da bi bil novi volilni red prikrojen tako, da bi židje in liberalci dobili večino. V Lvovu se sedaj vrše zopet pogajanja med strankami. Listi poročajo, da je zadnji čas zopet več upanja, da se doseže sporazum. Če pa se to ne zgodi, bo vlada gališki deželni zbor najbrž razpustila. Tudi med Čelji in Nemci na Češkem se vrše pogajanja za delamožnost češkega deželnega zbora. Baje namerava vlada sklicati deželni zbor še v maju na kraško zasedanje. Radi zamotanega političnega položaja v Galiciji in na Češkem, se državni zbor pred 15. majem ne bo sklical, vlada se boji, da bo državni zbor radi gališko-čeških zamotljivih delanezmožen. Radi tega straši po listih zopet par. 14. Vlada bi namreč v slučaju, da z državnim zborom ne bi slo srečno, poslala istega domov in bi vladala s par. 14. — Obravnava proti morilecu poslanca Sumajerja, Pavlu Kunšaku, se bo vršila 19. in 20. maja. — V Šleziji so začeli rudarji štrajkati, ker jim lastniki rudokopov niso hoteli povečati plač. Število štrajkujočih je vsak dan večje. Do 28. aprila je štrajkalo že 75.000 rudarjev.

— **Ogrsko.** Ogrski državni zbor bo baje sklican na dan 5. maja k zopetnemu zasedanju. Socialni demokratje nameravajo prirediti ta dan po Budimpešti obhod, na katerem bi zopet protestirali proti znani ogrski volilni preosnovi. Stranke manjšine pridno prirejajo politične shode, na katerih vstrajno delujejo proti večini. — Vlada je razpustila Košutovcem v Arpadu neko politično društvo, ki je delovalo za upeljanje ljudovlade na Ogrskem. Tak duh se širi med Mažžari na Ogrskem. In kljub temu se delajo Mažžari za zelo domoljubne državljane.

— **Evropa.** Zadnjič smo poročali, kako so se v Nemčiji visoki vojaški dostojanstveniki dali podkupovati od tovarnarjev orožja. Vse poštene nemške stranke obsojajo to grdo početje. Upokojeni bodo baje radi te umazane zadeve 3 generali. Sedaj pa je nemški državni zbor sprejel zakon, ki naravnost daje pravico v obraz in po katerem se določi zopet 200 milijonov državnega denarja za pokupovanje poljskih posestev. Nemci bi radi one Slované, ki še bivajo v Nemčiji, uničili, zato uporabljajo celo denar davkoplačevalcev. Proti tej krivični postavi je glasovala tudi nemška katoliška stranka (centrum). A liberalci in zagriženi Nemci so dobili večino za to postavo. — Splošni štrajk v Belgiji je končan. Socialni demokratje so zadnji četrtek sklenili na shodu v Bruslju, da se prenela s štrajkom in se ima zopet pričeti z delom. Izvolili so si volilni odbor, ki ima nalogo, delovati na to, da se vpele v Belgiji splošna in enaka volilna pravica. Da so rešili voditelji tako hitro proglasili konec štrajka, je pripisovati dejstvu, ker je na tisoče delavcev obrnilo hrbet socialni demokraciji, ker so spoznali, da židovski voditelji delajo samo na to, da bi ubogega delavca izžemali, ga hujkali proti obstoječemu družabnemu redu in svoje mošnje napolnili. — Francosko vojno brodoge bo imelo letos nove velike poletne vaje v Sredozemskem morju od 2. do 21. junija. — Na Portugalskem so izbruhnila nemiri. Nesrečno deželico vladajo liberalci. Ljudstvo v Ljudovlado ni zadovoljno, ker ni sedaj nobenega reda v deželi. V več mestih je izrazilo ljudstvo glasno nevoljo proti liberalnemu načinu vladanja. Da bi potlačili glas ljudstva, so liberalni pristaši ljudovlade uprizorili zadnje dni v Lizboni in drugih portugalskih mestih obhode in nemire, pri katerih so glasno klicali slavošpeve ljudovlade.

— **Amerika.** V severoameriški premogokopih v okolici mesta Kanava je trajal štrajk rudarjev nad eno leto. Rudarji so zahtevali večje plače in krajši delovni čas. Mnogokrat je za časa štrajka prišlo do nemirov in pobojev. Dne 26. aprila pa so lastniki rudokopov deloma povišali delavcem plače, na kar so šli ti zopet na delo. Organizacija, katera je podpirala delavce za časa štrajka, ni socialdemokratska, ampak nepolitična strokovna organizacija, katera ne zalaga svojih voditeljev s tisočaki, ampak pošteno vodi svojo blagajno. — Listi poročajo, da je sedaj v Ameriki vsled zadnje velike povišave blizu pol milijona delavcev brez kruha. — V Mehiki še vedno ni miru. Začetkom meseca junija bi se naj vršila volitev novega predsednika ljudovlade, a ker so bili med četami prejšnje in sedanje ljudovlade še vedno na dnevnem redu, je vlada volitev zopet preložila. V vasi Fiksro ob južni mehiškanski meji so vstaške čete zažgale katoliško cerkev, župnika pa so ustrelili. Tako je tam, kjer vlada nevera.

6. torek: Janex Evangelist pred latinskimi virati.
7. sredo: Stanislav, škof, mučenec; Gizela, kraljica.
8. četrtek: Prikazen Mihaela arhangela.
9. petek: Gregor Nac, škof in cerkveni učenik; Beat, spoznav.
10. sobota: Antonin, škof; Gordian, mučenec; Izidor.

* **Imenovanje.** Finančni koncipist dr. Franc Žužek je imenovan za adjunkta pri finančni prokuraturi v Građeu.

* **Sveti Oče.** Zdravje sv. Očeta se stalno boljša. Okreval je že v toliko, da lahko vsak dan za nekaj časa zapusti posteljo. Tudi je mu je začela dišati. Zdravnik sv. Očeta, ki ga le še vsak dan enkrat obiše, je mnenja, da bo sv. Oče v bližnjem času popolnoma okreval. — Soba, kjer leži sv. Oče, se nahaja na južno-vzhodnem voglu vatikanske palače, v III. nadstropju. Postelja sv. Očeta je kovinasta, stene so svetlo in prijazno prevlečene. Na desni strani postelje stoji klečalnik, na levi počna mizica. Med okni stoji majhna pisalna miza iz dragocenega lesa; papež tu dela, kadar ne more iz sobe. Na papežovo željo so poleg postelje postavili udoben naslonjač za osebe, ki po noči čujejo pri njem. A te „čuječe“ osebe je papež v zadnji bolezni marsikaterokrat pustil spati, med tem ko je sam bdel. — Papežev brat, ki je zadnjič obiskal sv. Očeta, je v svojem domačem kraju vaški poštar; razup pošte ima Angelo Sarto — tako se piše papežev brat — tudi še pekarijo in tobakarno. Prav fino zna neki izdelovati tudi klobase-salame. Kljub visokemu dostojanstvu svojega brata se nosi Angelo zelo priprosto; od sv. Očeta ne zahteva nikoli nobene podpore. Obiskat pa pride sv. Očeta redno vsako leto dvakrat.

* **Prestolonaslednikova pobožnost.** O bivanju našega bodočega cesarja Franc Ferdinanda v Miramaru pripoveduje nek očividec v češkem listu „Čeh“ sledečo dogodbico: „Bilo je v Istri; napravil sem izlet v vas Promontor. Med potjo slišim iz daljave glas zvončka, ki me je spominjal na zvonček vaške kapele-lice v moji domovini. Sledil sem zvončku in sem končno došel istrijski voz, v katerem je bilo vpreženih dvoje konj, vodil pa je konje mož v narodni noši, držeč v eni roki zvonec, v drugi pa vajeti. Na vozu je sedel duhovnik, ki je nesel sveto popotnico nekemu bolniku v daljni vasi. Delj časa sem gledal za vozom in naenkrat sem opazil nekaj izvanredno lepega. Proti vozu je prikoral četa mornariških častnikov. Ko so ti zapazili voz in v njem duhovnika, kateri je nesel Gospoda in Odrješnika, so vsi pobožno poklekli na tla kot na povelje, da izkažejo čast jezusu, skritemu v sv. popotnici. Pomaknil sem se bližje k častnikom. Kako sem se začudil, ko sem spoznal v častniku, ki je korakal četi na čelu, našega prestolonaslednika. On je dal povelje, da so častniki poklekli pred Najsvetejšim.“

* **Prepovedano.** Naša državna oblast prepoveduje vsako slavlje zaradi padlega Skadra. Kjerkoli so se izobesile zastave ali prirejali shodi, povsod je proti temu državna oblast. V Pragi je skušala narodno-socialna stranka prirediti obhod po mestu, a je policija zabranila. Kadar pa naši vsenemci, odkriti sovražniki habsburške vladarske hiše, prirejajo Bismarkove in Sedan-ske slavnosti, še nismo nikdar slišali o kakih prepovedih. Ko bo zopet pri nas v Mariboru Sedan-ska slavnost, bomo politično oblast na to opozorili.

* **Orli in Sokoli.** Na Kranjskem je sedaj 107 orlovskih društev, oziroma odsekov, in 49 sokolskih; na Štajerskem 26 orlovskih in 24 sokolskih; na Goriškem 29 orlovskih in 22 sokolskih; na Primorskem nič orlovskih in 9 sokolskih; na Koroškem 5 orlovskih in nič sokolskih. Številke govorijo.

* **Voditelj celjskih liberalcev,** slovenskih, nemškutarjskih in nemških, postaja polagoma dr. Otto Ambroschitz. V nedeljski občinski seji okolica Celje je predlagal dr. Ambroschitz, da se obsodi slovenska obstrukcija, pred vsem zaradi tega, ker se ne morejo zvišati učiteljem plače. Takoj je vstal tudi voditelj slovenskih liberalcev v občinskem zastopu, dr. Božič, ter ponižno izjavil, da je ravno istega mnenja kakor visokospoštovani g. dr. Ambroschitz. In komandiral je svoje, da so do zadnjega glasovali za nemški predlog. Kmalu bomo doživeli, da bosta dr. Boschitz in dr. Ambroschitz skupaj nastopala na ljudskih shodih po Slov. Štajerju ter gromela proti slovenski obstrukciji.

* **Cesa potrebujemo?** V Pijevem društvu na Dunaju je preteklo soboto govoril o. Konstantin princ Hohenlohe, brat tržaškega cesarskega namestnika. Navduševal je navzoče, da podpirajo katoliško časopisje. Rekel je: Mi potrebujemo trdne, zrele može, trdne, odločne može v armadi, dobre gospodarje na kmetih, izborne uradnike v različnih uradih. Toda, ali mislite, da bodo postali izborni može oni, ki se dan za dnem napolnjujejo z liberalno hrano. Naša najsvetejša dolžnost v obrambo katoliške vere je, da vržemo ven iz naših nam svetih družin slabo časopisje. (Zivalno odobravanje.) — Mi pa pravimo: Kar velja za Nemce, velja tudi za Slovence. Pojdi in agitiraj proti slabim časnikom in za dobre časnike!

* **„Vzajemna zavarovalnica“ v Ljubljani.** Dne 6. marca se je vršil občni zbor Vzajemne zavarovalnice. Iz predsednikovega poročila posnamemo, da je bilo preteklo leto glede požarov morda še bolj nesrečno nego leto 1911, vendar pa je Vzajemna zavarovalnica imenitno vršila svojo nalogo. Zavod je plačal do konca 1. 1911 za požarne škode 1.152.411 K, samo v letu 1912 pa 357.611 K, skupaj torej od svoje ustanovitve v 1. 1900 1.514.374 K; poleg tega je plačala Vzajemna zavarovalnica za poškodbe na cerkvenih zvonovih skupaj do sedaj 39.971 K za 126 cerkva, v letu 1912 pa v 10 slučajih 4352 K. Imetje, ki je zavarovano pri Vzajemni zavarovalnici, predstavlja vrednost 164.658.831 K in se razdeli tako-le: nepremičnine 106

milijonov 315.025 K, premičnine 55 milijonov 224.911 K, cerkveni zvonovi 3.118.995 K. V letu 1911 je bilo izdanih 82.862 zavarovalnih polic, v preteklem letu pa 96.278, tako, da znaša prirastek 13.416 zavarovalnih polic, kateremu odgovarja povišek na vplačanih zavarovalninah v 1. 1912 za 43.731 K. V letu 1911 so namreč znašale vplačane zavarovalnine 409.509 K, v letu 1912 pa 453.241 K. Zavarovalnine in zakladi zavođa so narasli v minulem letu na 673.356 K ter znaša prirastek v tem letu 57.101 K. Ker tvori zavarovalništvo važen del v gospodarstvu vsakega naroda in moramo posvečevati posebno skrb tej panogi naše gospodarstva življenja, smo povzeli gorenje podatke in jih podali v našem listu z nekoliko večjo obširnostjo, kakor bi bila le naša časnikarska dolžnost. Iz tega poročila izprevidimo, da naša Vzajemna zavarovalnica raste in se razvija v zavod, s katerim je treba računati ne samo v naši tesni domovini, ampak tudi izven nje. Da se naš domači, slovenski zavod tako krepko razvija, na to smo lahko ponosni, saj je to znamenje, da gremo vkljub mnogim oviram na vseh straneh stalno naprej. — Svoji k svojim!

* **Avstrija ne da Srbiji konj.** Srbski poslanik na Dunaju se je obrnil do avstrijske vlade za dovoljenje izvoza 6000 konj za srbsko armado. Avstrijska vlada ni dala tega dovoljenja. Srbska vlada si nabavi sedaj konje iz Rusije. Denar dobijo ruski korporejci namesto avstrijskih.

* **Pomnožitev avstrijske kavalarije.** Avstrijska kavalarija skupne armade šteje sedaj 42 polkov, in sicer 15 dragonskih, 16 huzarskih in 11 ulanskih polkov. Vsak polk ima 6 eskadronov po 151 mož. Vsega skupaj šteje kavalarija 45.164 mož in 41.018 konj. Sedaj pa se namerava pomnožiti kavalarijo, ker ne zadostuje zahtevam cele armade. Pri prihodnjem zvišanju rekrutnega proračuna se bo zvišalo število rekrutov za kavalarijo.

* **Peto je izgubil.** Da imajo tudi v vladarskih hišah kraljevi principi slabe čevlje, kakor mi navadni zemljani, pripoveduje nam ta-le dogodbica: Pri slovesnosti hišnega viteškega reda sv. Jurija je sešnanji bavarski princ-vladar izgubil peto, ki je šel po stopnicah navzdol. Pri tem mu je spodrsnilo, padel je vznak in klobuk mu je v velikem krogu odletel. Vse to je naredila peto, ki se je odrgala od čevlja. Vladarjev čevljar tega dogodka ne bo posebno vesel.

* **Na polju gasilstva** je zaznamovali zopet nov napredek. Amerikanci že delj časa uporabljajo pri gašenju ognja neko zemeljsko suho snov (prašek), s ko se vsak ogenj v trenutku pogasi brez uporabe vode. Ta suhogasilni prašek se imenuje Theolin in se nahaja v priprostom pločevinastem aparatu pod imenom Theo. Theolin pogasi v najkrajšem času tudi tekoče gorljive tvarine, kakor tudi petrolej, spirit, bencin i. dr. Ta suhogasilni aparat je iz Amerike. Sedaj ga hočejo tudi v Evropi vpeljati. Ker je namenjen tako važnemu delu, moramo to vpeljavo pozdravljati.

* **Vseruski lopovski shod.** V Rigi je bil te dni nenavaden shod, to je shod ruskih lopovov: tatov, vlomilcev, ubijalcev itd. Prišli so sodrugi tudi iz drugih držav in predavali o najnovejših izumih v uspešni kraji, ubijalstvu itd. Ali kar naenkrat so hišo, kjer je zborovala ta izbrana družba, obklopiji policaji in vjeli nekaj njih, katere so že dolgo časa iskali. Zalošten konec shoda.

* **Delavec -- milijonar.** Slovenski delavec Fr. Radovič na Gorenjskem je baje dobil obvestilo, da mu je v Kapštadtu v južni Afriki umrl sorodnik, ki mu je zapustil 1 milijon vredno premoženje.

* **Tržno poročilo.** Premogarji so cene premogu zopet malo znižali, in sicer za 10 vin. pri 100 kg. Na zimo bodo pa gotovo cene zopet zvišali po stari navadi. — Žito zopet pridobiva na ceni. Najboljše se sedaj plačujeta pšenica in turščica. — Cena živini se pomika po malem kviku. Posebno dobro se plačujejo pitani voli in prašiči. Ker bo letos gotovo obilo sena, je pričakovati pri živini letos splošno dobra cena. — Avstrijski tovarnarji mila in sveč so se združili v nov kartel ter nameravajo zopet povišati cene svojim izdelkom. — Verige se podražijo za 2%. Zakaj neki? — Ogrski židovski mlinarji bodo zopet za 14 dni ustavili mline, ker hočejo s tem uplupati na razvoj cen pri moki in otrobih. — Cena senu pada. Zadnji teden se je plačevalo za seno 6—7 K; te dni pa je cena zopet padla za 20—40 vin. pri met. stotu. Slama pa vstraja pri svoji prejšnji ceni.

Mariborski okraj.

m Maribor. Mariborska tri Vincencijeva društva so pretečeno nedeljo skupno slavila jubilej 100-letnice ustanovitve Vincencijevih društev Friderika Ozanam in Konstantinovo slavnost. V stolnici je bila zjutraj ob 6. uri in popoldne ob 4. uri cerkvena slavnost. Sv. mašo so darovali prevzvišeni knezoškof; med sveto mašo je bilo za člane Vincencijevih društev skupno sveto obhajilo. Zvečer pa je bilo v dvorani rokodelskih pomočnikov dobro obiskano slavnostno zborovanje, na katerem sta govorila vlč. g. kanonik Kaučič in vlč. g. profesor dr. Medved. Končno so prevzvišeni g. knezoškof izpregovorili navdušene besede in podelili navzočim svoj višepastirski blagoslov.

Maribor. Vabimo k protialkoholnemu shodu in ustanovnemu zboru protialkoholnega društva „Sveta vojska“, ki se vrši v Mariboru, v mali dvorani Narodnega doma v nedeljo, dne 4. maja 1913, ob 3. uri popoldne. Spored: 1. Pozdrav. 2. Predavanje gospoda dr. Schwaba: Vpliv alkohola na človeški organizem. 3. Deklamacija. 4. Alkohol in mladina. Predava dr. Kovačič. 5. Sprejem udov. 6. Volitev odbo-

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

4. nedelja: 6. po Vel. noči; Florjan (Cvetko), mučenec.
5. ponedeljek: Pij V., papež, Irenej, škof.